

20. The Final Document of the XII th Summit of the Non-Aligned Movement, 2-3 September 1998, Durban, South Africa. - p.76.

SUMMARY

The maintrends of activity of the movement of non-joining in a post-cold period

M. Matyovka

In the article the main trends of the activity of non-joining movement in a post-cold period are studied. The article is written on the documents and is aimed all who is interested in international relations.

МІСЦЕ ЗАКАРПАТТЯ В ІСТОРИЧНИХ ЗВ'ЯЗКАХ УКРАЇНИ І РОСІЇ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ КРАЇНАМИ

Данилюк Д.Д.

Зв'язки України і Росії з європейськими країнами давні й багатогранні. Вони значною мірою налагоджувалися і через територію історичного Закарпаття. Тому показати роль і місце нашого краю у цих різноманітних взаєминах і є завданням даної статті. А знання цієї теми допоможе використати досвід минулих століть для правильного визначення ролі Закарпаття в міждержавних відносинах сьогодні і в майбутньому.

Географічне і геополітичне розташування історичного Закарпаття здавна привертало увагу держав як на сході, так і на заході від нього. Сталося це ще в II ст., коли вперше термін Карпати вжив римський географ Птоломей. На сході від Карпат першим це зробив у XII ст. відомий давньоруський літописець ієстор у славнозвісному творі "Повість временних літ". Нестор називає Карпати Угорськими горами [1], тому що у XII ст. по Карпатах проходив кордон між Угорщиною і Київською Руссю - попередницею України.

У державах на заході від Закарпаття цей регіон найширше відображений у писемних джерелах Угорщини XIII-XIV ст., зокрема у хроніках Аноніма "Cesta Hungarorum" [2] і Шімона Кезаї [3]. Причому угорці називають Карпати Руськими ("Alpes Ruthenorum") - з огляду на державу, що лежала за Карпатами, - Київську Русь і через те, що обидва схили Карпат були заселені руським людом, за племінною належністю - білими хорватами. Слід підкреслити той важливий факт, що ієстор включає цей регіон до східнослов'янських земель, на яких і сформувалася ранньофеодальна держава Київська Русь. А її відносини із сусідніми країнами були улагоджені мирними договорами київського князя Володимира. Неспростовним доказом цього є слова Нестора про Володимира, вкарбовані під 996 р. у "Повість временних літ": "І жив він із князями навколишніми у мирі - з Болеславом лядським і з Стефаном угорським, і з Андрорихом чеським, і був мир межі ними і любов"[4]. Так територія історичного Закарпаття вже з X ст. стала сполучною лан-

кою між Київською Руссю, а згодом Україною і Росією з Угорщиною, а через неї з іншими західноєвропейськими країнами. Більше того, Закарпаття зробило і безпосередній внесок у зміцнення багатьох ланок, великого і міцного ланцюга взаємозв'язків. Так, після смерті Володимира Великого у 1015 р. почалася міжусобна війна за київський престол, і пішов брат на брата. Розповідаючи про вбивство Святополком брата Бориса в 1015 р., Нестор у "Повісті временних літ", записав: "І слугу його, що (князя прикрив), упавши на нього, прокололи разом із ним. Був же сей улюбленцем Бориса, а родом отрок сей був угрин, на ім'я Георгій, і його сильно любив Борис, навіть возложив був на нього гривну велику золоту" [5]. Тут є важливий для нас вислів: "а родом отрок сей був угрин".

Достовірність цього історичного факту підтверджено і в такому важливому документі XIII ст., як "Києво-Печерський Патерик". Більше того, тут навіть окремий розділ присвячений життєпису ще одного "угрина" - Моїсея, який "крепок телом и красен лицем... бысть родом Угрин, брат же Георгія" [6].

Звичайно, ми не можемо цілком достовірно твердити, що і Георгій і Моїсей були уродженцями Закарпаття, але можемо це припускати з двох причин:

1. "Угрин" не міг бути угорцем, оскільки навряд чи знав давньоруську мову, а мав бути слов'янином, бо спілкувався з киянами, та ще на такому високому рівні.

2. Цей "угрин" мав бути за віросповіданням православним християнином, бо представника іншої віри навряд чи тримали б при такому державному осередку, як княжий двір, тим більше, що в той час (1015 р.) якраз йшов процес зміцнення недавно прийнятого християнства східного обряду. Отже, і з цієї причини "угрин" мав бути тільки слов'янином і вірогідно нащадком білих хорватів, яких Нестор зараховував до етнічного масиву східних слов'ян.

Заслуговує на увагу і припущення московського історика церкви Є.Голубинського, який на початку XX ст. писав, що для поширення християнства на

Русі Володимир ще до 988 р. міг запросити священиків із Закарпаття, "которые жили и до настоящего времени живут по ту сторону Карпат в северо-восточной Венгрии и которые были обращены в православное христианство за целое столетие до нас" [7].

У подальшому Закарпаття слугувало тим містом, через який у XIV-XVII ст. проникали елементи духовного життя зі Сходу на Захід, і навпаки. Це виявлялося насамперед у проникненні перших рукописних книг із українських і російських земель на Закарпаття. Мало які бібліотеки зберігають стільки давніх рукописних книг, як бібліотеки Ужгорода. Тут є Королівське євангеліє 1401 р., Мукачівський псалтир і Ужгородський полуустав XV ст. (на жаль, останній вже зник), Острозька біблія 1581 р., десятки Міней, Літургій Київський "Синопис" 1630 р. А у XVIII ст., як відомо, подібну літературу на Закарпаття російські книготорговці завозили цілими возами [8].

Ці книги здебільшого осідали на Закарпатті, а частково різними шляхами проникали далі на Захід. Угорський дослідник Ш.Фельдварі в журналі "Славяноведение" [9] описав фонди стародруків кириличного шрифту у єпископській бібліотеці угорського міста Егер, які надійшли сюди із східнослов'янських земель. І, навпаки, книги із південнослов'янських країн через Закарпаття проникали в Україну і Росію, частково осідаючи і тут. У бібліотеці УжДУ нині зберігаються десятки перших стародруків з Європи - інкунабул і книги окремих слов'янських авторів, наприклад Іоана Раїча "История разных славянских народов... 1794" [10]. Тут же зберігаються праці перших російських істориків, зокрема В.Татищева "История российская с самых древнейших времен" (М., 1768) [11], М.Щербатова "История российская от древнейших времен" (С-Петербург, 1770) [12], Г.Міллера "Описание Сибирского царства..." (С-Петербург, 1750) [13] та інші. Важливо, що в них міститься інформація і про історію Угорської держави, а, отже, ці книги викликали в угорській інтелігенції інтерес до Росії. І по сьогодні залишається актуальним для політиків і державотворців висновок, зроблений на сторінках "Всемирной истории" (С-Петербург, 1737): "благосостоянию сограждан в древние и нынешние времена способствовали именно истинная любовь и приверженность к своему отечеству"[14].

Зберігся документ про перше перебування офіційних російських представників на Закарпатті. Ними були послы Івана IV які, повертаючись із Західної Європи, відвідали у 1558 р. православний монастир у селі Угля на Тячівщині. Вони добре ознайомилися із краєм і написали цареві записку "О Занове Угорском". У ній докладно описано географію краю, його природні багатства, мінеральні джерела тощо

[15].

Поступово Закарпаття стає місцем дипломатичних контактів сусідніх держав. Так, під час національно-визвольної війни угорського народу проти Габсбургів (1703-1711 рр.) і в Ужгороді 15 вересня 1707 р. послы Ференца Ракоці II підписали з керівником російського посольства І.Д.Корбе договір про взаємодопомогу (Росія тоді вела війну проти Швеції). А через рік місцем дипломатичних зносин стало Мукачево [16].

До XVIII ст. Закарпаття у зносинах Росії з європейськими країнами відігравало роль географічного об'єкта. А з початку XVIII ст. ці зв'язки доповнюються і людським фактором. Тобто, з'являються уродженці краю, які, увібравши кращі здобутки науки, культури, освіти країн Заходу, уміло переносять їх на ґрунт духовного життя України і Росії. Першим цю почесну місію виконав уродженець с.Імстичево на Іршавщині, а за даними професора Я.Штернберга, с.Карачин на Виноградівщині [17] Іван Зейкан. Його життєвий маршрут був таким: народився на Закарпатті, навчався у Відні, оволодів латинською, німецькою та угорською мовами, Тут же у 1697 р. був прийнятий на службу в російське посольство, яке доручило йому переписати "набело по латыни" такий поважний документ, як проект Карловицького договору між Туреччиною і країнами Священної ліги (Росією, Австрією, Польщею і Венецією). А в 1723-1726 рр. працює при російському дворі, будучи вчителем і наставником спадкоємця російського престолу Петра II - онука Петра I. Зауважимо, що цю почесну місію на початку XIX ст. виконували ще двоє закарпатців.

Така всезростаюча роль Закарпаття у міждержавних відносинах спонукала до вияву практичного інтересу до цього куточка слов'янської землі з боку офіційних кіл сусідніх держав. Що стосується Угорщини і Австрії, то такі факти загальновідомі. А от стосовно Росії досі було відомо мало. Тому наведемо документ, який в нашій літературі ще не публікувався. Маємо на увазі доповідну записку секретаря Катерини II В.С.Попова. Зробивши експурс у минуле, він доводить, що Росія споконвіку володіла Карпатами і потрібно відновити своє панування над цим регіоном. Він пише: "ни Варшавское герцогство, ни Венгерцы, ни Австрийцы никакого не имеют права на то, что Русскому государству принадлежит, яко древнее достояние, подкрепляемое не токмо историею всех смежных народов, как-то: Угров, Поляков, Шведов и Русского, но и народом единоплеменным с Русским, обитающим там и поньне, равно как на Украине", В.С.Попов переконує уряд, що русини Закарпаття - "отпадшие чада свои", і про них треба думати як про "давно уже стремящихся в объятия чадолубивой матери своей - в объятия Руси" [18]. Далі автор описує шляхи переходу на Закарпаття, і

дивує глибока його обізнаність з географією краю, точність у назвах міст і сіл у напрямках до Ужгорода і Мукачева.

Справжньою контактною зоною між Росією і європейськими країнами Закарпаття стало наприкінці XVIII - першій половині XIX ст. Цьому сприяли демократизація суспільно-політичного життя і зміна зовнішньополітичного курсу - було піднято завісу на кордоні, що була встановлена абсолютистським режимом Катерини II.

Указ імператора Олександра I від 12 березня 1801 р. гласив: "Запрещение на выпуск из заграницы всякого рода книг и музыки отменить, равномерно запечатанные частные типографии распечатать, дозволяя как привоз иностранных книг, журналов и прочих сочинений, так и печатание оных внутри государства" [19].

Така демократизація життя сприяла посиленню зв'язків Росії із Заходом. І знов-таки Закарпаття не було осторонь цього процесу, а, навпаки, сприяло його зміцненню. А виявлялося це в еміграції молоді в Росію з надією знайти умови для розвитку творчих сил. І як засвідчила історія, вона не помилилась - закарпатці в Росії стали відомими вченими, організаторами науки й освіти.

Це справжнє диво, що маленьке Закарпаття, мало відоме у науковому світі, дало таких талантів, як І.Зейкан - вихователь Петра II, В.Кукольник і М.Балудянський - вихователі царевичів Миколи і Михайла Павловичів. Російські вчені у дослідженні з історії Ніжинської гімназії записали буквально так: "Замечательно, что первые два директора и, притом, лучшие, Кукольник и Орлай, были карпатороссы?" [20]. Треба зазначити, що всі закарпатці приїхали в Росію через навчальні заклади західноєвропейських міст - Егера, Трнави, Відня, Пешта, Братислави та інших. От яким був, наприклад, життєвий маршрут І.С.Орлая: Давидково (на Мукачівщині), Ужгород, Карей (Румунія), Львів, С.-Петербург, Відень, Дерпт (Гарту), Кенігсберг, знов С.-Петербург, Ніжин, Одеса [21]. Не аналізуючи наукової спадщини І.С.Орлая, наголосимо, що своєю статтею "История о карпатороссах", яка була опублікована в 1804 р. в ж. "Северный вестник" [22], він ознайомив наукову громадськість Росії не тільки з історією Закарпаття, а й всієї Угорщини. Цей, уперше введений в науковий обіг матеріал, потім широко використав М.М.Карамзін у своїй "Истории государства Российского" [23].

Російська наукова громадськість чимдалі більше прагнула пізнати історію сусідніх держав. І тут знов-таки добре прислужилися закарпатці. У редакцію журналу "Московский вестник" у 1828 р. був запрошений для роботи Ю.І.Гуца-Венелін, - "природный карпаторосс, родившийся и коротко знающий Венгрию, Трансильванию, Галицию, Болгарию" [24].

Саме Ю.І.Венеліна було удостоєно честі від Російської АН. здійснити наукову подорож в Болгарію, де і працював у 1830-1831 рр. Завдяки його праці "Древние и нынешние Болгаре..." [25] було здійснене, за словами російських учених, "духовне відродження п'ятимільйонного племені". Під впливом творчості Ю.Венеліна сформувалися такі болгарські просвітителі, як В.Апрілов і М.Палаузов. Завдяки Ю.І.Венеліну росіяни, українці і болгари та інші слов'янські народи збагачувалися знаннями взаємної історії, за що були безмежно йому вдячні. В.Апрілов, наприклад, у листі від 23 червня 1837 р. писав йому: "Ви дуже зобов'язете всіх моїх співвітчизників, якщо не перестанете трудитися на користь їх історії. Вони вмістять Вас в число своїх благодійників, і потомство впише Ваше ім'я в храм безсмертя" [26]. А російський вчений О.Піпін відзначив, що цей "карпатський русин має велике історичне ім'я в розвитку слов'янського національного відродження" [27].

Без перебільшення можна сказати, що значний вклад у зв'язки Росії з науковим світом Західної Європи зробив М.А.Балудянський - "иностранный славянин", як його любовно називали в Росії. Високоерудований спеціаліст-правознавець, економіст-реформатор з європейським рівнем освіти, М.Балудянський зробив вагомий внесок, втілюючи в російську практику кращі досягнення європейської освіти й науки. Знання, здобуті ним у Кошицькій академії, на юридичному факультеті Віденського університету, матеріали дисертації, захищеної в Будапештському університеті, досвід педагогічної роботи в Пештському університеті М.Балудянський щедро передавав як царевичам Миколі і Михайлу, так і студентам, будучи викладачем і першим ректором Петербурзького університету, а згодом і членом комісії з кодифікації прав Росії [28].

Подібну роль виконали П.Д.Лодій, В.Г.Кукольник та інші. Її високо оцінив ще в 1906 р. І.Свенціцький: "На место древних монахов просителей и жалобщиков, радевших только о благочестивой вере, в России появились карпатороссы, ученые и образованные люди нового века" [29]. Вони, поперше, "принесли новое начало, одушевлявшее уже с конца XVIII в. лучшую часть Западной Европы" і, по-друге, "обратили внимание русского общества на его зарубежных соплеменников".

Справді, російський уряд у питанні науки й освіти переорієнтувався з Німеччини на Австрію, звернувши увагу на закарпатців [30]. У 1822 р. він навіть видав дозвіл на виклик із числа "карпатороссов" і повідомлення "О выгодах, предоставляемых профессорам из карпатороссов, приглашаемых к занятию праздных кафедр Казанского и Харьковского университетов" [31].

З другого боку, російські вчені дістали змогу

здійснити наукові подорожі по слов'янських землях Австрійської імперії. При цьому вони не обминали і Закарпаття. Одним із них був І.І.Срезневський. На Закарпатті тоді центральною постаттю серед науковців був М.М.Лучкай. Навколо нього сходилися інтереси багатьох слов'янських учених, а сам виступав сполучною ланкою між ними. У 1843 р. з ним в Ужгороді зустрівся і І.Срезневський, який не тільки ознайомився з його науковою роботою, а й отримав інформацію про демократичні зміни в країнах Західної Європи. А вже М.Лучкай у 1829-1830 рр. жив і працював в Італії. І.Срезневський зустрічався і з іншими представниками закарпатської інтелігенції, зокрема А.І.Добрянським. Повернувшись додому, він напише велику статтю "Русь Угорская". У "Путевых письмах к матери" про М.Лучкаю напише: "справжній хохол" [32], а А.Добрянського охарактеризує так: "...русист, над постелью у него Петр Великий, а со всех сторон карты частей света, где Россия имеет свои владения: портрет Николая на другой стороне; о России говорит он с какою-то чудной гордостью и любовью" [33]. Не забуде І.Срезневський і про Ю.Венеліна - назве його у опублічній лекції, прочитаній у Харківському університеті, серед перших російських славистів.

Чеський будитель Ян Коллар поставив ім'я М.Лучкаю в один ряд з такими вченими-славистами, як Досифей Обрадович, Йосип Добровський, Ян Неєдли і Вук Караджич [34]. Відомий чеський вчений П.-Й.Шафарик, аналізуючи стан мовознавства на Україні, назвав граматику М.Лучкаю першою після "Граматики малороссийского наречия" О.Павловського, що вийшла у С-Петербурзі в 1818 р. [35]. Один із членів гуртка у Львові "Руська трій-

ця" І.Вагилевич у листі до російського історика М.Погодіна в 1836 р. про граматику М.Лучкаю писав: "это творение по сию пору одно из самых лучших в своем роде" [36]. А ім'я самого М.Лучкаю І.Вагилевич вписав в альманах "Русалка Днистровая", що був виданий "Руською трійцею" в Будині у 1837 р.

М.Лучкай, будучи центральною фігурою в науковому світі Закарпаття, виступав і сполучною ланкою між багатьма вченими сходу і заходу. Зустрітися з ним вважали за необхідне російські (І.Срезневський), українські (Я.Головацький), польські (А.Кухарський), словацькі (Б.Носак-Незабудов) вчені [37]. Такі контакти тільки сприяли зміцненню ідеї слов'янської єдності, яку закарпатські вчені і політичні діячі намагалися перетворити в життя ще з середини ХІХ ст. Вони вірили в неминучість возз'єднання русинів з братами на схід від Карпат. Пророче писав О.Духнович, що "если совокупимся, тогда страшный Бескид взаимным буде нам О л и м п о м" [38]. А А.І.Добрянський виробив навіть проєкт возз'єднання. Справедливо писав М.П.Погодін: "Славяне смотрят на Россию, как волхвы смотрят на звезду с востока. Туда летят их сердца" [39].

Це далеко не повні приклади того, як Закарпаття, завдяки своєму геополітичному і геостратегічному положенню, відіграло значну роль у взаєминах України і Росії із європейськими країнами. Ця роль ще більше зростає сьогодні.

Адже територією області проходять транзитні магістральні трубопроводи: дві нітки газопроводу "Братерство", газопроводу "Союз", "Уренгой", "Прогрес", дві нітки нафтопроводу "Дружба" та інші. Протяжність усіх магістралей близько 2 тис. км.

ЛІТЕРАТУРА

1. Повесть временных лет. По Лаврентьевской летописи 1377 г. - Москва-Ленинград, 1950. - С.21.
2. Anonymi Belae regis notarii, historia Hungarica ... Cassoviae, Typis Academicis Societatis jesu Anno M.DCC. XLVII. - s28, 29, 30, 32.
3. Див.: Гаджега В. Додатки к истории Русинов и русских церквей в Ужанській жупі // Науковий збірник товариства "Просвіта" в Ужгороді, Річник II. - Ужгород, 1923. - С.22.
4. Повесть временных лет. - С.86.
5. Літопис Руський // За Іпатським списком переписав Леонід Махновець. - К., 1989. - С.77-78.
6. Дмитро Абрамович. Киево-Печерский Патерик. - К., 1991. - С.142.
7. Голубинский Е. История Русской церкви. - М., 1901. - Т.1. - С.167.
8. Hodinka Antal. A Munksási görgög katholikus püspökség - Budapest, 1909. - S.804-810.
9. Фельдварі Ш. Старопечатные книги кириллического и глаголического шрифтов Егерской архиепископской библиотеки // Славяноведение. - 1997. - №2 - С.76.
10. Раич Йоан. История разных славянских народов наипаче Болгар, Хорватов и Сербов из тьми забвения изытая и во свет исторический произведенная. Часть третья. - Вена, 1794. - 363 с.
11. Татищев В.Н. История Российская с самых древнейших времен, часть первая и вторая. - М., 1768. - 600с.
12. Щербатов М. История Российская от древнейших времен, Т.1. - Петербург, 1770. - 325 с.
13. Миллер Г.Ф. Описание Сибирского царства, книга первая. - Петербург, 1750. - 457 с.
14. Всемирная история, изданная для народных училищ Российской империи. Часть I. - С-Петербург, 1787. - Предисловие.
15. Записки русских путешественников XVI-XVII вв. - М., 1988. - с.133-134; Сенько Іван. Про побачило посольство Івана Грозного в Углі? // Зелені Карпати. - 1996. - № 1-2. - С.38-39.
16. Троян М.В. Мукачевський замок. - Ужгород, 1982. - С.42-43.

17. Вароди-Штерберг Я.И. Закарпатец И.А. Зейкан в окружении Петра I. // Науковий збірник Музею української культури у Свиднику. - Пряшів, 1986, - Т.ІІ. - С.33-35.
18. Из бумаг В.С.Попова. Две политические записки // Русский Архив. - М., 1865. - С.239.
19. Лабенский С. Участие карпатороссов в просветительском движении России в Александровскую эпоху, историческая справка // Научно-литературный сборник Галицко-Русской Матицы. - Львов, 1904. - Т.3, кн.І. - С.72.
20. Гимназия высших наук. Лицей князя Безбородько. Изд. второе. -С.-Петербург, 1881. - С.30.
21. Байцура Т. И.С. Орлай. - Братислава-Пряшев, 1977.
22. Орлай И.С. История о Карпато-Россах, или о переселении россиян в Карпатские горы и о приключениях с ними случившихся // Северный вестник. Часть I, Ш. - С.-Петербург, 1804.
23. Карамзин Н.М. История государства Российского. - М., 1988. - Т.1, кн. 1. - С.82.
24. Московский вестник. - М., 1828. - Ч.Х. - С.229.
25. Венелин Ю.И. Древние и нынешнее Болгаре... - М., 1829.
26. Цит. за: Безсонов.П., Ю.И.Венелин // Журнал Министерства народного просвещения. - С.-Петербург, 1882. - Ч.СХХІ. - С. 201.
27. Пыпин А.Н. История русской этнографии в 3-х томах. - С.-Пб., Т.І. - С.362.
28. Про життя і діяльність М.А.Балудянського див.: Косачевская Е.М. М.А.Балугьянский и Петербургский университет первой четверти XIX века. - Изд. Ленинградского университета, 1971.
29. Свенцицкий И.С. Обзор сношений Карпатской Руси с Россией в первую половину XIX в. - С-Пб., 1906. - С.43.
30. Про наукову і культурно-освітню діяльність закарпатців в Росії див.: Данилюк Дмитро. Історія Закарпаття в біографіях і портретах (з давніх часів до початку ХХ ст.). - Ужгород, 1997. - С.73-112.
31. Лабенский С. Участие карпатороссов в просветительном движении России... - С.74.
32. Путевые письма И.И.Срезневского к матери его Елене Ивановне Срезневской // Живая старина. - С.-Петербург, 1893. - Вып. Ш. - С.470-471.
33. Там же.- С.362.
34. Slavy Dcera. Liricko epicka basen v peti zpevich od Jana Kollara. Osme vydani. Nacladatel I.I. Koberh knikupectvi v Praze, б.р. - S.241.
35. Szafarzyka P.J. Slowianski narodopis przelozyl z czeckiego Piot Danimann w Wroclawiy, 1843. - s.34.
36. Цит. за: Свенцицкий И.И. - Материалы по истории возрождения Карпатской Руси. - Львов, 1905. - С.147.
37. Аналіз наукової спадщини І.Лучкая див.: Данилюк Д... Михайло Лучкай – патріарх закарпатської історіографії. - Ужгород, 1995.
38. Вісник для русинів Австрійської держави. 1850, ч.14. – С.54.
39. Сочинения М.П.Погодина. - Т.IV: Историко-политические письма и записки. - М, 1877. - С.21.

SUMMARY

LOCATION TRANSCARPATHTIA IN HISTORICAL RELATIONS OF UKRAINE AND RUSSIA WITH EUROPEAN COUNTRIES

D.Danyluk

Communications of Ukraine and Russia with european countries old and many-sided. They were largely adjusted and through terrain historical Transcarpathia. To show a role and place of our boundarouse in these miscellaneous relations and is a task to the given article. And the realization of this role will help to use experience of past centuries for exact definition of a role Transcarpathia in intergovernmental relations today and hereafter.

The Transcarpathia, thanking geopolitical and geostrategikal to a rule, has played a considerable role concerning Ukraine and Russian with european countries. This role increases today even more strongly.

СТАРОЖИТНОСТІ ВЕРХНЬОГО ПОТИССЯ ПЕРІОДУ ВІДНАЙДЕННЯ УГОРЦЯМИ БАТЬКІВЩИНИ. (НОВІ АСПЕКТИ І КОНЦЕПЦІЇ)

Балагурі Е., Алешкевич Я.

В 1996 році угорці відзначили своє 1100 річчя віднайдення нової батьківщини. Зараз Угорщина, готується відсвяткувати 1000 річчя утворення феодальної державності. Представниками гуманітарних наук були підготовлені ряд монументальних робіт, та студій з проблем походження та подальшої історії угорців, їх зв'язків з слов'янським світом та германцями. Особлива увага приділена аналізу матеріаль-

ної і духовної культури та ролі слов'ян у формуванні державності угорців.

Цілий ряд праць присвячені поступовому переселенню з Приуралля (Башкирії) Лебедію (Подоння), Етелкьоза (межірччя Дніпра і Нижнього Дунаю) і в Карпатський басейн. Угорським племенам прийшлося подолати декілька тисяч кілометрів від праба-тьківщини до нової вітчизни.